

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Redazione ed amministrazione
Piazza Adamich.

Elofizetési ár - Associazione:
Egy évre Per 1 anno 6.— frt.
Félévre 6 mesi 3.— »
Ngyedévre 3 » 1.50 »
2 hóra 2 » 1.— »
Külföldre 1 évre . Per l'estero 8.— »

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyitlterek:
fölvételnek árszabály szerint a kiadó
hivatalban, (Piazza Adamich).

Továbbá és kizárólag:
Goldberger A. V. hirdetési irodájában
Budapest, Váci-utca, Oppelik
B-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si assumono
nell'ufficio di spedizione in Fiume
Piazza Adamich.

1887. október 9

Megjelenik minden vasárnap

9 ottobre 1887.

Fiume és a Deákszobor.

A fiumei képviselőtestület körében történt botrány, szenvedélyes kifakadásokra ragadta a hazai sajtót. Fölszólalásán a türelmetlenség a megsértett nemzeti önérzet, s a fájdalom hangja vonul végig.

Leginkább megdöbbentőleg és fájdalmasan érinthette azonban az anyaország azon köreit, melyek Fiume iránt különös rokonszenvvel, hogy úgy mondjuk rajongó szeretettel viseltetnek, valamint ama fiumei hazafiak is, kik rendületlen hívei a magyar állami eszmének, jó és balsorsban hű testvérei a magyar nemzetnek.

A hazai sajtó fölszólalásának jogosultságát természetesen kétségbevonni nem lehet. — Más kérdés azonban, hogy a legutóbbi napok eseményeinek megítélésénél helyes szempontból indult e ki: s volt e oka joga, Fiume összes lakosságát per longum et latum a hazafiatlanság, a hálátlanság vádjával illetni? Mi azt mondjuk, hogy nem. Mert még az esetben is, ha erre oka s így joga is lett volna, nem szabad ilyesmit tenni a politikai tapintat szempontjából sem. A megtörtént dolgokat a hazai sajtónak egyszerűen párt szempont-

ból szabad lett volna megbírálni, de nem a hazafiaság kérdésének fölvetésével, s a fiumei hazafiaságának kétségbe vonásával vagy pláne megtagadásával.

Nem a hazafiaság hiánya idézte elő a mai állapotokat. Személyes viszálykodások, klikk-érdekek, sértett hiúság, egészségtelen társadalmi viszonyok, a provizoriumban gyökerező rendezetlen állapotok, okai nagy részben az itt-ott fölmerülő kellemetlen incidenseknek. A szereplési viszketegnek is van része a zavarok fölszínre juttatásában. Némelyek ilyenkor nem válogatnak az eszközökben. Személyes hiúságunk, a magánérdekekből eredő ellenségedést behuzereolják a közigazgatási életbe. Így jönnek létre a viszályok és pedig annál könnyebben, mert a kormányt támogató vezéregyenységek, szintén klikkekre vannak szakadozva. — A tömörült erők hiánya előmozdítja a viszálykodást. Ez, lehet gyöngeség, de nem hazafiatlanság.

A Deákszobor leleplezési ügyéről szólva, nem egyéb az, mint egy városi képviselőnek tapintatlan magatartása, melyet a fiumei polgárság hazafias része a leghatározottabban elítél.

A nélkül, hogy magát a Deákszobor ügyében követett eljárás módját el ne ilfénék, mely végre is nagyban sérti a város képviselőtestületének méltóságát, nem szabad meg-

gednünk, hogy egy város lakossága könnyelműen hazafiatlannak nyilvánítsék. Ennek megengedése, egyértelmű azzal, hogy Fiume ellensége Magyarországnak. Ez pedig nem igaz. Nem áll érdekében, de ellenkezik a város hazafias szellemű tradícióival is. Fiume helyzete nélkül szelid kézzel, s konszolidálni a viszonyokat, melyek a kikötő város gyors átalakulása folytán egy efemer természetű betegség jellegét viselik magukon. Ebben van a baj, és nem a hazafiaság hiányában. Nekünk sem áll érdekünkben ily irányban föllovalni a közvéleményt.

A Deákszobor leleplezési ünnepély alkalmából Fiumében meg volt tőve erre nézve az intézkedés. Mit tehet arról a hazafias város, annak feje, vagy éppen a kormány, hogy Adamich Lajos, ki a megbízatást magára vállalta, megbetegedett, nem akarván mondani azt, hogy e betegségé folytán, küldőinek bizalmával rutul visszaélt?

A Fiumében marakodó közhangulatról szólva, elég legyen a helyi sajtónak ez ügyben tett nyilatkozataira reflektálni. A fiumei lapok csaknem kivétel nélkül állást foglalnak a Deákszobor leleplezési ügyben történt eljárással szemben, s

azt a leghatározottabban károsztatják és elítélik.

A „L'Artiere“

A L'Artiere nevű helybeli újság, egy hosszabb cikket közölve a városi képviselő testületben történt eseményekről, a többi között így nyilatkozik:

„A ki jőzán észszel, az előitéletektől gyűlölködéstől, és a szenvedélyektől menten kísérte figyelemmel a szept. 27-kén megtartott képviselőtestületi ülést, lehetetlen, hogy az ne keltett volna lelkeben, mély elkeseredést, és fölháborodást. A mi magas aulánk, melynek falain, nagy emlékü férfiak tisztelteméltó arcképei csüngenek, kiknek neveit arany betűkkel jegyezte föl a történelem, ez az aula melyben nevezetes dolgok lettek megvitatva, s hol oly gyakran nyíltott tere a valódi és önzetlen hazafiaság nyilvánulásának, — ezáltal oly két-három demagóg egészségtelen kifakadásainak szögölt színhelyeül, kik földre tiporták a polgárság tisztességét a város érdekét és méltóságát, a népek valódi javát. . . . csak azért hogy nehány karzatjáró idiótának tapsait kierőszakolják. E demagógok nem törekednek másra, minthogy Fiuménkat zavarokba, nehézségbe, és kellemetlenségekbe sodorják.“

„Méletlan árnyéka a nagy Adamich patricziusnak, rejsd el magad, hogy ne lássunk! És ti nagy férfiak, kik muni-czipiunk falain sorban helyet foglaltok bontakozatok ki képeitek aranykereteiből, s meneküljete e gyülekezethől, mely hálátlanná leve. A ti hazafiaságtok, a szeretet, melyet Fiume iránt tanusítottatok, nemes példátok, holt betük maradtak.“

„A nemzet által emelt Deákszobor leleplezési ünnepélyére küldendő bizott-

magát minden belépő tag (megjegyzendő, hogy a tagok számának minimuma 1000) a díj és az esetleges differenciák fedezésére. Az első év alatt az intézmény életrevalósága vagy tarthatatlansága evidens lesz.

Arra is gondolt körünk, hogy készít alapszabály-tervezetet, hogy ezáltal is könnyítse az eszme létesítését. Minthogy azonban erre megbízás is kell, és mert e javaslat sorsa is kétséges, beéri azzal, hogy az ügyet konkrét alakban a választmány és illetőleg a körök elé terjeszti, azon meggyőződésben, hogy a körök komoly discussió tárgyává tennék javaslatunkat és arra vonatkozó nézeteiket a választmányával közölni fogják.

A javaslattevő fiumei kör a szövetséget szervezetét illetőleg a következőket kívánja szem előtt tartani:

1. A segélyösszegekre való igény csak hat hónap múlva érvényesíthető a belépés után.

2. Ha azonban a belépő tag a belépés napjától kíván a szövetséget által nyújtandó jogélvezetbe lépni, kötelezettség hat havi tagdíjnak előleges lefizetése.

3. A tagdíjak beszédével nyugta ellen bizassanak meg a körök elnöksé-

A FIUMEI TÁRCZAJA

A fiumei tanári kör s a tanárok orsz. segélyegyesülete.

II.

Megállapítván ilyképen a belépési és a havonként fizetendő díj: 1000 tag után tennyi tag kívánatik legalább az eszme ezen alapon való keresztülvitelére), a következő bevételek helyezhetők kilátásba:

I. Alapító összeg:

- a) Belépési díj 1000 tag után á 1 frt 1000 frt.
b) Magánosok részéről kilátásba helyezett alapítókék összege — »
c) Az egyes körök részéről gyűjtendő összeg e czérra . . . — »
d) Az egyesületben létező segélyalap összege — »
Összesen . . . 1000 frt.

II. Az évi bevételek összege:

- a) A havi tagdíjból befolyó összeg az 25 kr. 3000 frt.
b) A nagyméltósági ministerium által segély címen nyújtani szokott összeg — »

- c) A magánosok közt gyűjtendő és nem tőkésítendő adományok összege — »
d) Az I. alatti tőkék kamatainak összege — »
Összesen . . . 3000 frt.

Ha a b), c), d) alatti kilátásba helyezett összegektől eltekintünk is, a belépési díj címén bevéendő 1000 frtból és az egy év alatt begyűlendő 3000 frtnyi tagdíjból máris segélyezhetőkné volnának a beteg tagtársak. Ugyanis, ha a két hétnél rövidebb ideig betegeskedő tagtársnak egyelőre segély nem adatik, a huzamos ideig betegeskedő tagnak a következő arányban volnának adhatók a segélyösszegek; szem előtt tartva a fentebb kimutatott betegségi és halálozási esetek átlagos számát:

- 1. A 2—4 hétig beteg tagtársnak 30 frt.
2. A 4—6 „ „ „ 45 „
3. A 6—8 „ „ „ 60 „
4. A 8 hétnél huzamosabban betegeskedőknek 100 „
5. Halálozás e etében 100 „
E szerint a betegségi esetekhez képest az évi kiadás következőleg mutatkozik:
1. 15 betegnek (2—4 hét) á 30 frt 450 frt.

- 2. 8 betegnek (4—6 hét) á 45 frt 360 „
3. 2 betegnek (6—8 hét) á 60 frt 120 „
4. 15 betegnek (8 héten túl) á 100 frt 1500 „
5. 10 halálesetre á 100 frt . . . 1000 „
Összesen . . . 3430 frt.

Mint a fentebbi számadatok mutatják, a kiadás 430 fittal fölülmúlna a bevétel, de rendelkezésre állana a belépési díj címén begyűlendő 1000 frt, mint tartalékösszeg, a melyből ezen esetleg s deficit fedezhető volna. Minthogy pedig alapos a remény, sőt csaknem bizonyos, hogy a b), c), d) (I) alatti tételek nagyobb bevételekre engednek kilátást, nincsen kétség, hogy a szövetséget sorsa csak javulhat és virágzásnak indulhat, annyira, hogy mihamar kilátásba helyezhető a segélyösszegek gyarapítása és a tagdíjak csökkentése.

Körünk nem táplál vérmes reményeket, de szereti hinni, hogy rövid időn, vagy talán legazonnal megcsik, hogy az évi kiadás kisebb lesz az évi bevételnél; ha mindjárt a b), c), d) (I) alatti tételek semmit nem gyümölcsöznenek is. Azért azt indítványozza, hogy tegyünk kísérletet egy éven át; vagyis kötelezze

Használni utasítás minden üveghez mellékeltek. minőségű, orvosi egyetemen tanított. orvosi Vincze Eger.

sági ügy megvitatása, alku tárgya, kolduskodás volt. Fölvetették elég szomorúan és gyalázatosan a pénz kérdést; a fölött vitakoztak vajjon a saját vagy a város költségén utazzék-e a küldöttség Budapestre... s a vége az lón... stb."

Az „Operaio”.

Az *Operaio* című lap: „*Nulla dies sine linea*” című cikkében a következőleg szól:

„Minél tovább élünk, annál többet tanulunk. A város atyái azonban nem így gondolkoznak.”

Azt mondják: „minél tovább élünk, annál többet feledünk.”

„Meg kell feledkezni mindenről: a hálától, az udvariasságról, s a méltóságról. Teherré lesz a hála, fájdalmas kényszer az udvariasság. Mi nem vagyunk az ő nézetükön... Nem tudjuk mi az oka annak a mi négy fal között történt...”

„Sokat beszélhetnénk erről...”

„A megbotránkozást, melyet az eset e nemes város lakossága körében kellett könyebb elgondolni, mint leírni...”

„Végül, elmondhatjuk, hogy egy néhány egyénnek a szeszélye, nem lehet másnak, hanem egyedül Fiume városának a kárára.”

A „Varietà”.

Néhány szóval, habár kevesebb lévél szintén sajnálkozását fejezve ki a megtörténtek fölött, az eljárást rosszalja.

A „Rivista”

Tartózkodva szó az esetről, s elmondva a történeteket, fölveti a kérdést, helyes volt a képviselőtestület és Adamich eljárása? E kérdésre természetesen hallgatással felel. *Qui tacet consentire videtur*. De nyíltan véleménye kelni mindannak a megtörtént, a fölvalt közvéleményvel szemben a *Rivista* is jobbnak látta meg nem cselekedni.

A „Bilancia”.

Sok ideig önmagába burkolódzva mélyen hallgatott. Tartózkodott a vélemény nyilvánítástól. A fővárosi sajtó kifakadásaira azonban megmozdult, s a többi között így szól:

„Hogy Fiume, a Deákuszor leleplezési ünnepélyén nem képviseltette magát, nem maradt megjegyzés nélkül. Ez előre is várható volt; a magyar hírlapok ez alkalomból nem valami kedvező nyilatkozatokkal illetik városunkat.

gei. Innen pedig a begyűlt összegek a központi pénztárba származtatók.

4. Minden tagnak jogában álljon a tagdíjat több hónapra előre kifizetni.

5. A tag elesik jogától, akár betegség, akár halálozás esetére, ha az előlegesen teljesített befizetésekkel a központi pénztárkezelőség vagy az illetékes körű elnökség részéről kiállt szabályok szerint nyugdíjat előmutatni nem képes.

6. A betegség tartama alatt a tag felmentendő a díjak fizetése alól: másrésztől azonban a szövetkezet igazgatósága jogosíttassék fel az esetleg hátralevő díjak levonására a nyújtandó segélyösszegekből.

7. Halálozás esetében a kegydíjra való jog érvényesítendő még akkor is, ha a tagtárs halála hat hónapon belül történnék meg és ha a 2-ik pontban körülírt feltételeknek nem felelt volna is meg.

8. A szövetkezet tagjává csak a tényleges szolgálásban levő tanárok lehetnek. A nyugdíjas tanárok nem léphetnek be.

Eszrevételek.

A b), c), d) (I) alatti pontok azért vétettek kombinációba, mert kilátásba helyeztetik, hogy az egyesület választmánya fel fogja keresni első sorban a nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi miniszteriumot abbeli kérelmével, hogy

„Kötelességünknek tartjuk azonban biztosítani budapesti lapársainkat, hogy egy fiúmei küldöttségnek az ünnepélyről történt elmaradását Fiume lakosságának túlnyomó többsége mélyen fájjalja, s egyúttal elítéli, valljuk be őszintén, az ügy méltóságának meg nem felelő eljárást, melyel az a képviselőtestület körében tárgyalva lett. Nem tartózkodunk kimondani, hogy a tény ama körülménynek tudandó be, mert néhány városi képviselő kinyilatkoztatta, hogy a Budapestre menesztendő küldöttségben részt nem vehet.

„A magyar hírlapoknak tehát nincs igazuk, m dőn a többször fájlat eseményt Fiume város összes polgárságának a terhére rójják, s azt a fiúmeiek hálátlanságának vagy a hazafiasság hiányának akarják betudni: ha a fővárosi sajtó igazságos akar lenni, hártsa a felelősséget azokra, kik a nagyon is fájdalmas incidenset előidézték.”

A trieszti lapok.

Az „Il Mattino”.

Mennyire kárhoztatandó a fiúmei képviselő testületben az egyesek által provokált botrányt legjobban tanúsítják még a trieszti sajtó nyilatkozatai is. A Triestben megjelenő *Il Mattino* című lap, mely rendszerint a fiúmei speciális érdekeknek egyik ismert organuma, a többi között a következőleg ír:

„Fiume a hazafias Fiume, Szt. István koronájának gyöngye, egy különös eseménynek színhelye... oly események, melyet a nélkül hogy proféta lennénk, veszélye nek jóslhatók a jövőre és e kereskedelmi város érdekeire nézve.

Ki az okozója Fiume és a Magyarország között beállott hideg viszonynak? Ki ölte meg a hazafias buzgalmat, az egykor ki-kitörő, és ma már kalvásiak induló szent lelkesedést, mely Fiumét és Magyarországot összekapcsolta. E kérdésre nehéz felelnünk.

A cikk végül figyelmezteti a város atyáit, mily nagy károkat okozhatnak eljárásukkal a város érdekeinek.

Ha a fővárosi sajtó tudja azt, mint a hogy tudja is, hogy minden hírlapi organumnak kisebb nagyobb közönség áll a háttérben, melynek érzelmeivel és meggyőződéssel ellenkező nézeteket a hírlapok aligha nyilvánítanak, úgy a fővárosi sajtó támadó része tisztában lehet azzal, hogy Fiume la-

a tanárok segélyezésére betegségek esetében évenként előirányzott összeget a szövetkezet alapjának adományozni kegyeskednek. Ezenfelül megnyerni törekednek az előkelő személyiségek, pénzintézetek s b. anyagi támogatását. A szövetkezet tvi bevételeit mindez tetemesen gyarapítaná.

De érdekében fog állani a köröknek is, hogy nyilvános felolvasások, hangversenyek stb. rendezése és az ezekből befolyó jövedelmek által hozzájáruljanak a segélyalap növeléséhez. Ily módon rövid időn oly tőke fog állani a szövetkezet rendelkezésére, hogy a tagoknak mérsékelt kamat mellett kölcsönök is adhat, annál is inkább, minthogy a magas kormány újabb a fizetési előlegek engedélyezését szigorúbb feltételekhez kötötte.

Combinációba vétett az egyesület kebelében már létező segélyalap is, mint olyan, mely az új szövetkezet első alapítóiként képezne és a melynek csupán kamatai volna a segélyezésre fordítandók.

Az egyesek adományai két kategóriába osztatnak. Az adományozó t. i. vagy egyszerűen, minden további feltétel nélkül támogatja a segélyalapot, vagy azon kikötéssel, hogy adománya tőkésítették.

kosságát minden tekintet nélkül hazafiatlannak és hálátlannak nyilvánítani, ép oly tapintatlan mint igazságtalan eljárás.

És midőn ezeket teljes meggyőződésünkkel kimondjuk, kérjük a fővárosi sajtót ne nehezítse meg a nagy munkának békés és áldásos fejlődését, melyet Magyarország, s a magyar nemzet itt a tengerparton magának feladatul kitűzött. Hirdessék inkább a béke és az egyetértés nagy igéit. Széles látkör, és ne szenvedély vezérelje azt ítéletében. Rontani könnyű, de építeni nehéz!

A magyar iskolák ellen.

(A fiúmei kereskedelmi akadémia).

III.

A *Rivista*nak a magyar állam tanintézetek ellen irányuló hírhedt cikkét a kereskedelmi akadémia ismertetésével fejezi be. És hogy a cikk csatános is legyen, jónak látta záradékul hozzátenni: „*Vezétek ki a fejetekből, hogy Fiumét megakarjátok magyarosítani, vagy hogy e törekvéseket képesek tesztek megvalósíthatani az erőszak fegyverével.*”

Mielőtt azonban e hírhedt mondanban foglaltnak hazugság czáfolatába bocsátkoznánk, annak hazafiatlan tendenciáját kézzel foghatólag bebizonyítanók, s végül, hogy így a vipera fogakat kitérve, darabokra morzsolva mutogathassuk, lássuk mint mond a *Rivista* a kereskedelmi akadémiairól szóló cikkében elejétől végig.

„Ezintézet megalapítását - mint a cikk mondja, - a fiúmei polgárság örömmel üdvözölte; a tanrendszer az igényeknek teljesen megfelel. Ma azonban a kereskedelmi akadémia, mely egykor egy bizottság felügyelete alatt állott, napról napra hanyatlásnak indul. — És miért? Mert úgy akarták, hogy e bizottság megszűnjék, mert a tanrendszert megváltoztatták, mert itt is egy kis politikát akartak űzni, s a tanítást részben oly férfiakra bízták, kik az olasz nyelvet nem ismerik.”

Hogy az intézet alapítását örömmel üdvözölték e városban, az tény. Tény az is, hogy a bizottságot, melynek két tagját a város, kettőt a fiúmei kereskedelmi és iparkamara, kettőt pedig a kormány jelölt ki, fölsozlatták. — És most következnek a cikk szerint a tanrendszer megváltoztatása és az a bizonyos kis politika. — Mennyiben változott a tanrendszer nem fejtegetjük, de ha változott bizonyára csak előnyösen változott, mert egyáltalán nem tehető föl a közoktatásügyi kormányról, hogy a saját tanintézetében a *haladás helyett egy retrograd tanrendszert iktasson be.*

Hogy mi legyen az a kis politika, a mi ezután következik, azt a cikk meg nem magyarázza. Dehogyan valami következett az bizonyos, mert hát Magyarországon is ép úgy mint minden általában szokás az, hogy az állami tanintézetek is felügyelet és pedig állami felügyelet alatt állanak. És a mit a cikk *egy kis politikának* nevez, az nem lehet más, minthogy a fiúmei kereskedelmi akadémia a bizottság helyett a fiúmei tanfelügyelőség felügyelete alá helyezték. Hogy melyik intézkedés liberálisabb, vagy ezélszerűbb azt ezuttal nem vitatjuk, hogy azonban a tanügyi kormány nemcsak jogosan, de okosan is cselekedett, legjobban bizonyítja a *Rivista* cikkének végzáradéka, mely mint mondani szokták, kiragatta a nyulat a bokorból.

Nem kell a magyar nyelv! Itt a nyitka, bunkós vége a dolgnak. Pedig a kormány Fiumében magyarosítani nem akar, de igen is akarja, és kell is, hogy akarja, hogy a magyar nyelv az állami tanintézetekben tantsassék, kell hogy akarja, mert kötelessége is magyarosítani oly

mértékben, hogy az ifjuság ha nem is nyelvre, de szellemben magyar szempontról hazafias és a magyar állam eszmének híve legyen. Azt pedig, kik csak az oly tanfériaktól várhatják, kik nem hirdtnek oly magyar ellenes tanokat, mint a *Rivista* nak fejevel falnak ment ezikkezője. — Elég szomorú dolog hoy még ma is van Fiumében oly magyar állami tanintézet, melyben a magyar nyelv tanítása nem kötelező, ha csak a magyar ifjakra nézve nem, s ez az állami tanintézet a fiúmei kereskedelmi tengerészeti főiskola! Ime így magyarosít Fiumében a kormány.

De lépünk a jog terére. Hogy a kormány a kereskedelmi akadémia mint állami tanintézetet a tanfelügyelőség felügyelete alá helyezte az nagyon természetes, mert ezt a budapesti kereskedelmi akadémiaival is, pedig ezt az intézetet egy kereskedelmi szövetkezet alapította és tartja fön. Megteszi ezt meg azon községi tanintézetekkel is, melyek a polgári iskolákkal kapcsolatosan képeznek *közép kereskedelmi iskolát*, pedig ezek az intézetek a valás és közoktatásügyi miniszter által életbe léptetett *Rendeltetés Szabályok* szerint, a kereskedelmi akadémiaikkal *eggyformák és egyenrangúak!*

Végül még valamit. Tudtukkal, mint azt már említettük, a kormány az olasz nyelv gondozására, mindenkor kiváló gondot fordított, s meggyőződésünk szerint ezt a jövőben is készséggel megfenti. Midőn azonban ezt, teszi bizonyára ügyelni fog ar a is, hogy az olasz nyelvnek ápolása, általában oly kezembe legyen bétáve, melyek nem hintk el a magyar ellenes eszmék mérget az ifjuság fogékony lelkébe!

Nem, nem az olasz nyelvet akarjuk kiirtani, sőt ellenkezőleg tisztelni ohajjuk e nyelvben e lakosság tradícióját, de ki akarjuk, és ki is kell irani ama tanokat, melyeket a meg nem sérte t olasz nyelv hivatalon védelmezői, az első sorban jogosult magyar állami eszmék rovására terjeszteni, és érvényesíteni törekednek.

Mócs Zsigmond.

A városatyák gyűlésterméből.

Consumatum est... az az, hogy meg ezután jön csak a java?

A város közönsége nagy érdeklődéssel nézett az okt. 7-én megtartott közgyűlés elé. A városban uralkodott izgalmas hangulat kifejezést nyert a karzatnak túlméltóságában. A különböző pártmárvakot botrányokra voltak elkészülve. — Ez örömből azonban a botrány hajhászoknak szerencsére nem sok jutott.

Ciotta polgármester súlyosabb betegsége folytán Thierry Frigyes lovag a városi műnicipium alelnöke vette kezébe az elnöki tisztelet.

Alig olvasta el báró Lettis előadó, a képviselő testület által kiküldött jogügyi bizottságnak a Deltához vezető vágyások ügyében hozott határozatát, megindult a harcz.

Walluschnig, a jogügyi bizottság határozata daczára egy indítványt nyújtott be, hogy a közmunka és közlekedési min. kir. miniszterhez egy küldöttség menesztessék, mely arra bírja őt, hogy a vágyásokat más irányban vezessék a Deltára.

Megjegyzendő, hogy Walluschnig atya ez indítványt megelőzőleg hangzatos szavakkal igyekezett bebizonyítani, hogy a Deltán létesítendő faraktárak nagyban fogják károsítani a város érdekeit. De sőt többet is tettek. — A nap folyamán ő és pártja tizenöt városi képviselő aláírásával egy fölhívást bocsátottak közzé, melyben ugyancsak azzal igyekeztek hangulatot gerjeszteni a közönség körében, hogy a Deltán létesítendő farakodók a város érdekei ellen vannak. — De mert végre a logika is csak ér valamit, méltán kérdezhetjük, — *hogy az esetben, ha a kormány meghallgatná Walluschnig és társainak kéréseit*, s csakugyan más irányban vezetné a vágyásokat a Deltára, — nem károsodnék többé a város érdeke? Hol itt a logika?

Ha a Walluschnig, a városatyák...
Ha a Walluschnig, a városatyák...
Ha a Walluschnig, a városatyák...

Az el...
Az el...
Az el...

A jogü...
A jogü...
A jogü...

zoriüssé...
zoriüssé...
zoriüssé...

Nem az...
Nem az...
Nem az...

A hossz...
A hossz...
A hossz...

A küldé...
A küldé...
A küldé...

Egyéb t...
Egyéb t...
Egyéb t...

Nemo

Hát kell...
Hát kell...
Hát kell...

Tudjuk...
Tudjuk...
Tudjuk...

Ezt a kö...
Ezt a kö...
Ezt a kö...

De mert...
De mert...
De mert...

Fiume keres

A kivitel...
A kivitel...
A kivitel...

Ha a miniszter valóban magáévá tenné, a Walluschnigféle indítványt, a dolog csak annyiban változnék, hogy Walluschnig és társainak a szeszélye nem kevesebb, mint egy millió négyszáz ezer forintjába kerülne az államnak!

Az ellentmondások, és következtetések időszerűek éljük!

A városi képviselőtestületnek ugyanaz a többsége, mely a mai gyűlésen az a Walluschnigféle indítványt magaévá tette, határozta el azt, hogy a közmunka és közlekedési miniszter által a Deltához vezető vágányokra nézve tett intézkedés jogosultsága, egy jogügyi bizottságnak adassék ki elbírálás végett. A jogügyi bizottság a miniszternek adott igazat. A logika az lett volna, hogy az e határozatot hozó többség az önmaga által tett indítvány végrehajtásáért felelős legyen. Ez azonban sem volt!

A jogügyi bizottság véleményét illuzoriussá tették, s minden áron diadalra juttatták azt az indítványt, hogy Budapestre küldöttés menesztessék.

Minden kapacitálás hiábavalónak bizonyult. Hiába volt báró Letts nek a kimerültség menő és érveiben gazdag ékes-szólása, hiába tett Dr. Goltich Miklós az indítvány ellen formai kifogást, hiába szólott ellene higgadt, de meggyőző beszéddel Smojana A. F., s mindenképp hiába igyekezett Thierry Frégné elnök bebizonyítani, hogy épen Walluschnig volt az, ki elvileg már régebben hozzájárult a vasúti vágányoknak a tervezett irányban való kiépítéséhez.

Nem azért voltak azonban ott az öreg Dr. Goltich, no meg aztán Duimich és Chiarego, hogy Walluschnigot következtetésben ne támogassák. Meg is tették híven!

A hosszú vitának a vége az, hogy Walluschnig indítványa nagy szótöbbséggel elfogadott.

A Budapestre menesztendő küldöttés tagjait sorolás után jelölték ki. Az eredmény az lett, hogy Walluschnig 21 szavazattal, Malerspach és Chiarego 20-20 szavazattal a küldöttésbe beválasztották.

A küldöttés tegnap szombaton indult utnak Budapestre.

Egyéb baj nem történt!

Nemo profeta in patria sua!

Hát kellett ez Ossoinack Lajosnak?

Tudjuk, hogy Ossoinack Lajos a városi képviselőtestület egy részének a Deák-szobor leleplezési ügyében tanúsított magatartása folytán a képviselőtestületből kilépett. E tettet hírlapilag is tudatta, s az közhelyesséssel is találkozott.

Ezt a közhelyességet a pünkösdi királyságnak örvendő többség azzal akarta el- lenyúlózni, a mult pénteken megtartott képviselő testületi ülésen, hogy a mint az elnökség Ossoinack Lajos lemondó levelét fölolvastatta, az elfogadott a lemondást a bölcs tanács jegyzőkönyvbe vett rozs- szalásával helytelenítette. Miért, ezt természetesen nem indokolta.

De mert hisszük, hogy Ossoinack is ismeri annak a mondásnak igazságát, hogy „az elsők lesznek utolsókk, az utolsók elsőkké” — valószínűleg őt sem fogja kétségsbeejteni honfitársainak e feresánál fű- csább határozata!

Spectator.

Fiume kereskedelme és ipara 1887-ben.

II.

A kiviteli és behozatali forgalom, mint azt már említettük, az 1886 évben jelentékeny eszökkenést tüntet föl.

A kivitel az említett évben 5.965.711 m. mázsát tett ki 81.186.866 frt értékben (736.809 m. mázsával, és 2.037.584 frttal kevesebb mint 1885-ben).

A fönemlített mennyiség a következő államokba vitetett ki: A monarchia bel- sejébe szárazföldön 1.327.438 m. mázsa 27.315.000 forint értékben. A tengeren kivitetett:

	m. m.	érték frtban
Trieszthe Isztriába Dal- máziába	387072	6332010
A magyar tengerpartra	86501	1604298
Az amerikai egy. álla- mokba	82763	1711643
Berber országba és Ti- nisza	34306	91778
Belgiumba	23196	116978
Braziliába	74374	1510971
Egyiptomba	82990	337445
Franciaországba (At- lanti tenger)	872984	9887062
Franciaországba (Közép tenger)	671164	4190396
Franciaországba (Algír)	150092	485192
(Azsiái bir- tokok)	7	180
Németországba	35	1590
Görögbenba	203597	872872
Angliába	1129716	17642766
(Gibraltár)	5839	231392
(Malta)	29510	870400
(Azsiái birtokok)	10	750
(Afrikai)	96	1925
Olaszországba	651921	5083725
(Afrikai birtokok)	242	1545
Montenegroba	18	660
Hollandiába	23386	230692
(Azsiái birtokok)	150	3000
Portugáliába (Afrikai bir- tokok)	52	1030
Romániába	2699	72618
Oroszországba (Fekete- tenger)	44508	538635
Spanyolországba	27698	677251
Törökországba	62972	1337407
Zanzibarba	104	6505

Összes kivitel 5.965.711 m. mázsa, 81.186.866 frt értékben.

A behozatal az 1886 évben az egyes országok szerint a következő volt:

	m. m.	érték frtban
A monarchia belsejé- ből szárazföldön	4072659	32265241
Trieszthe Isztriából Dal- máziából	331765	5428891
A magyar tengerpartról	55492	232693
Az amerikai egyesült ál- lamokból	319887	1868832
Belgiumból	8	729
Braziliából	18372	1813580
Franciaországba (At- lanti tenger)	8203	147577
Franciaországba (Kö- zéptenger)	2387	31665
Franciaországba (Algír)	—	—
Japánból	61413	798379
Németországba	2780	421166
Görögországból	14753	321280
Kelet-Indiából	261626	3399550
Angliából	88000	2528515
(Maltából)	6	600
Olaszországból	219896	602146
Hollandiából	21	3706
Romániából	26217	460174
Oroszországból (Fekete tenger)	436552	2677954
Spanyolországból	17018	85099
Törökországból	8184	726001

Az összes behozatal 5.971.222 m. mázsa 51.026.150 frt értékben. Kevesebb mint az 1885 évben, 700634 m. mázsával, és 1974.955 forint értékkel.

A Deltára vezető vágányok tige

vagy Igaza van-e Baros miniszternek?

A városi képviselőtestület elhatáro- zása folytán egy jogügyi bizottság kül- detett ki, melynek föladata volt eldön- teni, vajjon bir e jögalappal ama ren- dellet, melyet Baros Gábor közmunka és közlekedési miniszter, a Deltához vezető vágányok lerakásához szükséges városi terület kisajátítására nézve kiadott.

A városi képviselőtestület, által ki- küldött bizottság, e hó 4-én tartott ér- tekezletén alapos vizsgálat tárgyává tette a közmunka és közlekedés miniszter ren- deletének tartalmát, s ama meggyő- ződésre jutott, hogy a közlekedési kormányának ez esetben is joga van a kisajátítási törvénynek ér- vényt szerezni.

A képviselőtestület önmaga válasz- totta a nagy izgalmat szült kérdésnek ily irányú megoldását, s így a hozott a határozatba, ha csak önmagához követ- keztelen maradni nem akar, a legtermé- szetesebb logika alapján bele kell nyu- godni.

A tény az, hogy a városi képviselő- testület megfontalatlan eljárásával az állam kezére játszotta a község tulajdo- donát képező területet.

Kérdjük most már a képviselőtestü-

letnek minden áron ellenzék tagjait, nem lett volna észszerű, de a legszigorúbb polgári kötelesség is, ha az ügyről, ille- tőleg egy esetleg bekövetkező kisa- játítási eljárás jogosultságáról előbb meg- győződést szereznek?

Ez-knek az uraknak azonban úgy látszik nem kell az alaposság, többre becsülik az efemer értékű tapsokat, melyeket egy a Fiume város érdekeit mindenkor szívén viselő államférfiú szid- malmazása árán provokálhatnak. Többre becsülik az olesó dicőséget, mint a vá- rosnak nagy érdekeit.

De tekintsünk el a jögtől s vessük föl a kérdést, hogy a közmunka és köz- lekedési miniszter e most már kétségbe- vonhatatlan jogát erőszakkal érvényesítette e vagy nem.

Nem esz szer nem! Nem csak a logika, de maguk a szigorú tények a mellett szólanak, hogy a miniszter ilyes- mit nem tehetett, s ilyesmit szándéká- ban cselekedni nem lehetett. Kérdjük, hogy az a miniszter, melyet a város disz- polgarává választott, követhet-e el ta- ptaftatlaságot, vagy plane erőszakossá- got, mely őt e kifizetésben részesítette.

A város a minisztert bizonyára azért választotta diszpolgarává, mert meggyő- ződött arról, hogy az a fiumei érdekeket szívén viseli. Hogy ne említsünk többet, reámutatunk ama nagy munkára, melyel ő a tengeri forgalom fejlődését gátló ak- kadályokat elhárította.

Ez azonban mind nem gátolt bizonyos elemek abban, hogy a minisztert s annak eljárását gúncsolják, és jogta- lannak nyilvánítsák.

Sőt, hogy e támadásainak annál nagyobb súlyt kölcsönözzenek nem áta- lották a miniszternek e tekintetben kiadott rendeleteit erőszakosknak és sériő hangu- aknak nyilvánítani.

Mi ismerjük e rendeletek tartalmát, s hogy azok mennyire nem senék durva hangon írva, arról meggyőződhetik min- denki a „Vasúti és Közlekedési Közlöny” ez évi 116-ik számából, hol-e rendeletek szöröl szóra lenyomatva vannak.

Hangoztatva volt egyúttal ama kör- lümeny is, hogy a kormány a városi hatóság figyelmen kívülhagyásával intéz- kedett a Deltához vezető vágányok ügyé- ben. Ezt csak a rossz akarat mondhatja. Ezen a mult év óta folyó tárgyalások alatt a kormány az ügyet mindenkor a város megbízottainak meghívására, s így a város jogainak figyelembe vételével tárgyalta.

A f. évi július hóban a közmunka és közlekedési miniszter által elrendelt tárgyalást azonban a város elhalasztatni kérte, mire a miniszter az ügy sürgős ter- mészeténél fogva a kérelemnek helyt nem adott, s így történt, hogy Fiume városa a f. évi augusztus 16-án tartott bizottsági tárgyaláson nem képviseltette magát.

Ha a miniszter eljárásában a legkisebb jögsértést, vagy a városi autonóm jogai- nak legcsekélyebb mellözését látnók, nem haboznának azt kimondani.

A tények azonban arról gyöznek meg bennünket, hogy a Deltára vezető vá- gányok lerakása ügyében, — mint azt a városi képviselőtestület részéről ki- küldött jogügyi bizottság kimutatta, a közmunka és közlekedési miniszternek igaza van. Igaza van pedig oly alak- ban, hogy az államnak kétségbevonhat- lan jogait, a város iránt tanúsított figyelmes eljárásával, nem pedig „erő- szakossággal” érvényesítette!

SZINHÁZ.

A Rasantini féle drámai színtársulat a mult szombaton kezdte meg előadásait a vá- rosi színházban a Sardon Fedorájának szin- rohozatalával. — A társulat már ez első mű- ködéssel megnyerte a közönség tetszését. A darabban különösen Salvini kötötte le magas színvonalon álló játékával a közönség figye- létét. — A színi személyzet többi része többé kevésbé szintén kielégítette az igényeket. — Lollo-Strini, Bertini-Rasantini asszonyok, va- lamint Strini és Bonfiglioli színművészek szí- artno derekasan állták meg helyüket s méltók á- tették magukat a közönség rokonszenvére, k- Az első előadás kifogástalan menete, bizo-

sítani látszott a további sikert. A közönség tényleg nem is csalódott várakozásában.

Vasárnap (okt. 2.) színerkerült Shakespeare Otello-ja. A darabban különösen Salvini ragad- ta zajos tapsokra a közönséget. A többi sze- replők szintén derekasan állták meg helyüket.

Hétfő (okt. 3.) Sardon Cocodrillo színműve került előadásra nagyszámu közönség jelenlé- tében. Az előadásban különösen kitüntették magukat Lollo-Strini, Virginia Campi asszo- nyok, Salvini ezuttal szintén helyén volt. Maz- zanti pedig, ki nem egy ízben hangos kacajra fa- kasztotta a közönséget, sok tapsban részesült.

Kedd (okt. 4.) A tempo Montecorholit, és a La felicità conjugalé, kifünő elődással.

Szerda (okt. 5.) Il figlio delle selve Halm Frigyes színműve. A darabban a főszerepet Salvini játszotta Ingomart személyiséte a leg- kiválóbb bravourral Dícséretet érdemel még Delini Campi asszony kifünő alakításával.

Csütörtök (okt. 6.) Lovoinak Il marchese Sacripante-ja, és a Truffato di Montbrison ker- ült színi. Közönségünk előtt mind a ket- tő új darab; kellő sikert azonban sem az egyik sem másik nem arított.

Pénteken (okt. 7.) Skakespeare Hamletje került előadásra. Hamlet szerepét Salvini vál- lalta magára, s az előadás nagy nehézségeit valóban elismerésre méltó tehetséggel oldotta meg, s így méltán részesült a közönség kitün- tetésében. A többi szereplőket csaknem kivé- tel nélkül dícséret illeti.

Szólunk kell azonban különösen Salvini- ról. Láttuk Hamletet eurpai hírnevű színmű- vészek alakításában. De a tragikumnak azt a hatalmas erejű kifejezését, melyet Salvini ifju- kora dacára kidomborítani képes volt, följo- gosít bennünket a föltéve, hogy őt néhány év múlva a ritkú első tragikai művészek között emle- gítik s apját ki a multban meghódította a Eu- ropa közönséget, föltal fogja multni művészeté- vel. Salvini Skakespeare Hamletjenak oly kife- jezője, melynek létezését ő, mint azt mondjuk, hogy ő, e nemből föltalhatnánk teheti magát. A gazdag alakító erő meg van benne; töle függ, hogy ez itéletünk igazságát a jövő is elismerje.

A fiumei közönség a Rasantini társulatá- val úgy látszik teljesen meg van elégedve, mi- ért méltán illeti meg Rosegger föltalhozott, ki a társulatok s ezek erőinek megválasztásával valódi művelvezetben részesíti a színház látoga- tó közönséget.

A közönség köréből.

A helybeli sajtó hazafias irányú s a lapunkban közölt nyilatkozatain kívül, lapunk szerkesztőségéhez is számos köz- lemény érkezett. — Nem értünk ugyan minden tekintetben egyet azok tartalma- val, és az azokban kifejezett iránynyal, de közöljük ezeknek egy részét, mert mindenesetre hozzájárulnak ama állita- sunk megerősítéséhez, hogy Fiumében a magyar ügynek vannak barátai, kikre a nemzet minden időben föltétlenül szá- mot tarthat. Közölünk e ez kkekéből né- hányat;

Hogy is vagyunk a fiumei városi képviselőtestülettel?

„A fiumei képv selőtestületet négy pártáryalatra oszthatjuk.

Az egyik, mely kétes irányú érde- keket tart szem előtt. Ez a párt a leg- csekélyebb.

A második árnyalat valamivel nagyobb; s ez valószínűleg nem lévén tisztában az előbbiek szándékával, vakon nyomulnak e kéttőnek nyomába.

A harmadik pártáryalat, az ú. n. apratofgók pártja.

A negyedik végre ama párt melyre min- den körülmény között a fiumei ügy a leghazafiasabb szempontból föltétlen tá- mogatásra talal.

Ismételjük, hogy nem teszük föltétlenül magunkévá e nézeteket, de föltéve és meg nem engedve, hogy az állítások a legszigorúbb tárgyilagosságnak felelnek meg, úgy nagyon is kívánatos lenne, hogy a legutóbb nevezett pártáryalat, sika- ra lépjen, s a hazafias iránynak nyílt és határozott képviselője le- gyen.

Egy másik beküldött közlemény a következőleg szöl:

Kérünk fölvilágosítást!

A Deákszobor leleplezési ügyében tett ismeretes indítvány állítólag az okból történt, hogy a multban, a küldöttségekben részt vevő tagok az ily megbízatásokat üzérkedő hasonlóságból tették, miután ezeket a magyar kormány, és Fiume városa megfizette.

En nem akarom binni, hogy a fiúmeiek képesek volnának az ilyen tisztességtelen szerepre vállalkozni, de miután ez a hír megszűrtől származik, jár ohajtható lenne, ha a város igazságszerelő polgármestere:

Tisztába hozná a dolgot, és nyilvánosság tenné ama polgárok nevéit, kik a hazafias célú megbízatásokkal ily rítul visszatértek!

Egy kis rekrimináció.

Az *Artiere* című lap a legutóbbi számában, a többi között élesen kelt a karzati közönség díot ku magaviselete ellen, holott jobban tette volna ha az ezek ellen használt kifejezéseket a városi képviselő testület bizonyos része ellen irányítja. Meg kellene kérdezni a városi képviselőket ezt a jézét, miért engedte meg még nem régiben is magát a hiperloyalitásig hazafiasnak nevező párttörődék az oly elemekkel, melyeket eddig a fiúmei ügy ellenségesül tekintett, s miért tapsolja meg annak az Adamich Lajosnak a beszédét, kit e most nevezett párttörődék egyik tagja egy nyilvános ülésben a nem épen megtisztelt *„spion“* címmel illetett? — A második kérdés, s egyúttal kérelem az, hogy ne engedje meg az általam különben igen tisztelt elnökség, hogy a karzat az ülések alatt terrorizálja a képviselőtestület egy részét!

A helyzet megvilágítására elég legyen idéznem két városi képviselőnek a következők pábeszédét:

- A. — Azt hiszem, hogy itt magyar-ellenes áramlat működik.
- B. — Csak most veszed észre?
- A. — De hisz ez ellenkezik az én elveimmel!
- B. — Dehát miért támogatod akkor őket a te szavazatoddal is?

Mit szól mindezekhez a jó fiúmei nép?

Egy néhány demagógnak kedvenc jelszavává lett, hogy „velünk a valódi hatalom, velünk van a nép“. És mit tesz ezekkel szemben a valóban becsületes és hazafias nép? Mozgalmat indított meg, az iránt, hogy a képviselőtestületben törőtt dolgokat helytelenítve, filléreiből gyűjtsön egy koszorúra, melyel a Deák Ferencz sirlalmát megtisztelve bizonyítékát nyújtja annak, hogy a nép a becsületes fiúmei nép csak hazafiasan tud, akar, és fog is gondolkodni, míg az anyaországban, az eddig tapasztalt jó anyára talál.

És hogy a városnak hazafiasan érző polgársága ez érzelmeinek méltó kifejezést adjon, bizottságot alakított a vár polgárok közül, kik el vannak határozva küldöttséget meneszni a fővárosba, hogy halottak napján Deák Ferencz síremlékét a hazafias polgárság nevében megkoszorúzza. E célból a gyűjtesek már meg is indultak, s elhatározták hogy a mai nap folyamán a Deák szálló nagy termében néppyűlést tartanak.

Különféle hírek.

Lajos Viktor főherceg Abbaziában. Lajos Viktor főherceg, királyunk testvér öccse, e hó 2-án távozott el Abbaziából, hol összesen tizenhét napon át időzött.

Ludvigh Lajos a m. kir. állami vasutak igazgató elnöke néhány nap óta városunkban időzik.

Az abbaziai vendégek. Az abbaziai idény napról napra megélénkül. Hazánk előkelőségei közül nem régiben gróf Somsich Imre érkezett meg, hogy ott lazamosabb ideig tartózkodjék.

A fiúmei községi iskolák. A fiúmei polgári és elemi iskolai épületek immen-onnan teljesen elkészültek. — Ugy a Via St. Andráan épült fiúiskola, mint a Via del Municipion épült leányiskola, nemcsak a külső dísz tekintetében érdemelnek figyelmet, de belső berendezésre nézve is valóban nymtaszerű tanintézeteknek mondhatók. Ez épületekben lesz a városi muzeum, a könyvtár, s egyéb helyiségek is. Reméljük, hogy közoktatásügyi kormányunknak is mihelyt azt a körülmények megengedik, gondja lesz reá, hogy a fiúmei magy. kir. állami polgári és elemi iskolák szintén saját épülettel fognak rendelkezni.

A Deákszobor és síremlék megkoszorúzása érdekében, ma vasárnap (9-én) d. u. 3 órakor egy e célra fiúmei polgárok által alakult bizottság értekezletet tart. Az értekezlet tárgyat Deák szobrának a képviselőtestület által elmulasztott megkoszorúzása fogja képezni. A koszorúra, melyet egy külön bizottság készöl Budapestre fölvisni, a gyűjteseket az albizottságok a legközelebb ár megkezdik. Ugy értesülünk hogy a koszorú nagy értéket fog képviselni.

Reform. istentisztelet. A zágrádi kapornában Schmidt I. lelkész e hó 9-én 11 órakor német nyelvű, október 16-án ugyancsak 11 órakor magyar, és október 31-én 11 órakor német nyelvű istentiszteletet fog tartani.

A fiúmei alpesi klub kirándulása. A „Club Alpino Fiumano“ tagjai, Dr. Dall'Asia elnök vezetése mellett a mult vasárnap ismét kirándulást rendezett. Costrena Santa Lucia, St. Cosmo, és Drágába. — A kirándulásnak a legszébb idő kedvezett.

Hasznos kézikönyv a hajósok részére. „Lezioni mediche“ (orvosi előadások) címmel fölötté becses munkát írt Dr. Giacich A. F. ny. városi főorvo. A könyv a tengerész növénydekek használatára van szánva, s a „Fiúmei könyv, és könyvtár intéz.tből“ került ki. A műnek ára 2 frt.

Tengerészeti hírek.

A cs. és kir. hadi tengerészet postája. A cs. és kir. hadügyi ministerium tengerészeti osztályának értesítése szerint, az utban levő hadi hajók részére a postai küldemények levelek stb. a következő napokon indítatnak el. Az „Aurora“ hadihajó részére Hong-Kongba október 15-én, megérkezik december 4-ke táján; a „Fasana“ hadihajó részére Bombayba ugyancsak okt. 15-én, megérkezik november 7-ke táján.

A „Oonte Géza Szápary“ nevű magyar barkhajó e hó 3-án Lissabonból Newyorkba megérkezett.

Az olasz hadi hajóraj Fiumában. — Az olasz hadi hajóraj, mint azt a trieszti lapok írják, még e hó folyamán Fiumába fog érkezni. A hajóraj három nagy olasz hadi hajóból fog állani. Fiumába érkezésük előtt meglátogatják Polát, és Piranót.

Kereskedelmi hírek.

Vasut-megnyitlás Görögországban. A korinth-patrisi vasut korinth-aegeion vonalra e hó 6. augusztus 22-én adattott át a közforgalom számára. A vasut aegeion-patrisi második vonalrészének megnyitása pedig f. é. októberre várható.

Egy kitűnő gyógyszerzárban a dr. Popp J. G. udvari fogorvos által már évtizedek óta készített növényzárban, mely nemcsak mint piperezárban, de mint gyógyszerzárban is híres; e mennyiben a mellett hogy a bört rendkívül finomítja, arról állandó használat mellett minden kiűstet, foltot stb. eltávolít. Ára csekély; mindössze 30 kr. és minden gyógyszerzárban kapható.

A legelterjedtebb háziszér. Tudósítónka következőket írja: Rövid időmulva 25 éve lesz már, hogy Brázay Kálmán előkelő fővárosi kereskedő megkezdte a sóborszesz terjesztését hazánkban és kisoritva mindenféle külföldi és bécsi gyármányt oly hatásos és a legkülönfélebb bajok ellen eredménytel használható háziszert lozott forgalomba, melynek kitűnőségét a közönség felismerve minijobban terjesztette ugy, hogy ma alig van háztartás, melynek kiegészítő és hasznos részét ne képezné, ezelszerinek tartjuk azonban a közönséget figyelmeztetni, hogy a hamisítottakat kerülje mert kár volna ha a gyenge utáztatok a Brázay-féle sóborszesznek, e speciális magyar készítménynek jó hírnevét megrontanák. Az eredeti és valódi sóborszesz vignettái Brázay házának rajzával és a kisebb 319, a nagyobbak 320 védjegy számmal vannak ellátva, ezenkívül a palaczkok, és a dugók ónkupakjai Brázay cégjelirátával vannak öntve.

Möcs Zsigmond felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos.
Battara P. könyvnyomdája, Fiume.

PRIMA FABBRICA UNGHERESE

di

Macchine ed attrezzi per lo spegnimento del fuoco

di

F. WALSER

Bukarest Kolosvár

Via Garzia n. 65 Belmonostorutza 12

Fabbrica e Deposito principale: BUDAPEST, Rottenbiller N. 66.

Corrispondenza in tutte le lingue.

Fabbrica premiata in tutte le esposizioni universali, per la produzione di macchine ed altri attrezzi per lo spegnimento del fuoco, macchine idrotecniche, pozzi a pompe, campane per le chiese.

Esportazione nei paesi ereditari della Monarchia, nella Russia e in tutto l'Oriente. — A richiesta si mandano gratis e franchi di porto prospetti forniti da modelli. — Bilanci e disegni di progetti si somministrano gratis.

Dr. J. G. Popp	udvari fogorvos	Növényzárban a legkiválóbb pipere- és gyógyszerzárban, mindenféle börtököt és foltot ellen.
Dr. J. G. Popp	udvari fogorvos	fogtörője (Pompe), melyvel a használati utasítás szerint bármely ómaga tömörítheti ki odvas fogat.
Dr. J. G. Popp	udvari fogorvos	fogpóra, melyvel a fogak nagyobb fehérszín nyelnek.
Dr. J. G. Popp	udvari fogorvos	szappanok barátságos, kitűnő fogtisztító szer.
Dr. J. G. Popp	udvari fogorvos	Aromatikus fogmosztára, nagyon kedvelt a kellemesen habzó fogmosztásra.
Dr. J. G. Popp	udvari fogorvos	Anathrin-fogszájcszár, nyelgöngyölékben, Elismert szer a fogak tisztítására, a száj illésítésére és konzerválására.
Dr. J. G. Popp	udvari fogorvos	Ára a nagy palaczkokak 1 frt 40 k a kisebbek 1 frt 10 k a fogtisztítóknak minden szagot, lefűstet és elűz a fogfájásnak.
Dr. J. G. Popp	udvari fogorvos	Walszer. Megerősítő a fogok lerakódását, elűz a száj kellemetlen szagát, a fogok közötti szál- és fogközérrészt.
Dr. J. G. Popp	udvari fogorvos	Anathrin-szájcszár a száj legkiválóbb száj- és fogközérrészt.

BRÁZAY KÁLMÁN SÓBORSZESZ Készítménye

BUDAPESTEN
Múzeum körút 29 szán.

Védjegy 319. és 320. sz.

Használati utasítás

minden üveghez mellékeltek.

Brázay sóborszesze	kitűnő hatással van eszős szagok ellen.
Brázay sóborszesze	csillapít és megszüntet minden fogfájást különösen állandó használat mellett.
Brázay sóborszesze	csaknem azonnal megszünteti a fejfájást.
Brázay sóborszesze	a szemgyengeséget teljesen megszünteti és erősíti a szemidegeket.
Brázay sóborszesze	kitűnő hatása van bönulások és zsugorok ellen, különösen ajánlatos a masszage gyógyszerzárban.
Brázay sóborszesze	a leghatásosabb fog- és szájtisztító szer.
Brázay sóborszesze	nagyon ajánlatos fejmosásra, hajdegek erősítésére és a fejkorpa eltávolítására.

Hamisításoktól óvakodjunk

A Brázay-féle sóborszesz palacza az itt feltüntetett védjeggyel vannak ellátva és a cégjelirátával öntve, az ólonkupakkal együtt.

Ára a kisebb palaczkoknak 40, a nagyknak 80 kr.
Kapható: Budapestben, Brázay Kálmán múzeum körút saját ház és Fiumében Prodam Giovanni, Prodam Franco uraknál.

Szerkesztő: Redazione...
Elofizetés: Egy évre...
Félévre...
Negyedévre...
2 óra...
Különdíre 1 óra

VO...
A kik...
A városi...
tagjának...
ügyében...
Meg volt...
rány meg...
tában. Es...
győződés...
rőve az...
nével.

A mo...
rosi képv...
zott elj...
indult, ig...
város lak...
nemzeti t...
emlékét.

De ig...
is, hogy...
nem oszt...
a nemzet...
nem által...
matban m...
A me...
mas tilt...
testület...
főstelen...
„kínul...
A mo...
jából föl...
ezafolat...
kik a lak...
élve, a k...
ra török...
az az...
ság a há...
tették ki...
Lelkü...
A gya...
lakosság...
közpolgá...
ciatívát...
vélemény...
suk vissz...
lált, s eg...
desre rag...
Előkelő...
a nép lel...
a mozg...
delmet ölt...
engeszt!